

10. Skavt je čist v mislih, besedah in dejanjih.

DRŽI? DRŽI!

V izvorniku se 10. skavtski zakon glasi natanko tako kot sedaj: »Skavt je čist v mislih, besedah in dejanjih. *Prezira mladež, ki grdo govori, in se ne vdaja skušnjavi govoriti, misliti ali delati karkoli umazanega. Skavt je čist in čistih misli.*«

Zadnji zakon zadeva preklinjanje in obrekovanje ter odnos do telesa, svojega in drugih. Zanimivo, da se voditelji tega zakona v zadregi pogosto izogibamo, medtem ko se BiPi tega loti neposredno. V knjigi *Skavtstvo za fante* izvidnikom pravi: »Nekateri mladostniki, podobno kot tisti, ki kadijo, mislijo, da je sijajno in možato pripovedovati ali poslušati pokvarjene zgodbe. To kaže le, da so nespametni. Takšno govorjenje in branje nekoristnih knjig ali gledanje nespodobnih

slik nespametne mladostnike pogosto vodi v skušnjava samozadovoljevanja. Vse to slabi zdravje in duha. Če imaš kaj močatosti, boš takšne skušnjave takoj zavrgel. Ne boš gledal takšnih knjig in poslušal nespodobnih zgodb, ampak se boš osredotočil na druge aktivnosti.«

Odkrito in neposredno pisanje o tej tematiki je bilo stoletje nazaj precej redko in zadržano, na nek način pa to velja tudi za današnji čas. Čeprav človeško telo in spolnost v medijih nista več tabu, je odkrit in poglobljen pogovor o tej temi redek. Od kod to protislovje? Kako to, da se je film *Gremo mi po svoje* brez težav predstavil kot skavtski film?¹ Kateri časopisi in internetne strani so najbolj obiskane med najstniki? Ali zmoremo skavti plavati proti toku v tem primeru? Kakšna je vloga voditelja v četi?

Baden Powell je v *Priročniku za skavtske voditelje* spolni vzgoji namenil kar obsežno poglavje. Poglejmo nekaj delov besedila in jih osvetlimo glede na današnji čas in našo skavtsko organizacijo.

Spolna vzgoja in sedanji čas

»Spolna vzgoja je pri dečkih najbolj zahteven in eden najpomembnejših od vseh vzgojnih vidikov. To je vprašanje, ki hkrati zadeva telo, duha, dušo, zdravje, moralnost in značaj ... Skrita nemoralnost se danes razširja v resnično alarmantni meri. Dejstvo, da je ta tema v pogovorih med dečki in odraslimi tabu, pripelje dečka do tega, da običajno pridobi informacije od svojega vrstnika, in to v najbolj izkrivljeni podobi.«

Najstniki odrastejo prej, kot so pred 100 leti, dekleta v povprečju prej kot fantje. V času čete doživijo največ sprememb tako na telesnem kot čustvenem nivoju. Spolna vzgoja, ki obravnava predvsem telesni razvoj in zdravje, je del šolskega programa. Poglobljen odnos, ki zadeva *»dušo, moralnost in značaj*«, pa je v največji meri v začetku odvisen od družine, sčasoma pa vedno bolj od vrstnikov in okolja. Večina najstnikov se o tem pouči prek medijev in vrstnikov, ki spet v večji meri svoje mnenje oblikujejo glede na mnenja najstniških revij in interneta². V dobi mobilnih telefonov pa je dostop možen kjerkoli in komurkoli. Nadzor je torej bolj ko ne nemogoč.

¹ Preberite si oceno filma [Gremo mi po svoje 2 skozi oči klanovke](#).

² Po raziskavah se v ZDA najstniki s pornografijo prvič srečajo že pri 11 letih, 70 % vseh najstnikov pa poroča, da so že dostopali do pornografskih vsebin na svetovnem spletu, 30 % obiskovalcev pornografskih spletnih strani naj bi bilo ženskega spola. Od tod ni daleč številka, da je več kot 10 % odstotkov odraslih zasvojenih s pornografijo.

Starost pri prvem spolnem stiku se vedno bolj niža; v Sloveniji je povprečje 17 let. Po drugi strani pa se duševni razvoj in osamosvojitve od staršev premika v pozna dvajseta leta. Pritisk vrstnikov potiska osebnostno še nezrele najstnike v iskanje potrditve. Edino, na kar se lahko oprejo v družbenem sistemu, pa je mantra o zaščitenem spolnem odnosu.

Vloga voditelja v četi

»Voditelj se mora tej zadevi približati taktično in v vsakem primeru upoštevati značaj posameznika. /.../ Vsak otrok lahko v vsaki starosti potrebuje različne razlage v tej zadevi. Za voditelja je glavno, da mu deček popolnoma zaupa. Dečku naj bo kot starejši brat, da se bosta lahko odkritosrčno pogovarjala. /.../ Zavedati se mora, da mora tudi on sam imeti dovolj izkušenj, znanja in moralnih vrednot, če želi biti dečku v resnično pomoč. /.../ Pomembnost tega pogovora je neprecenljiva.«

Voditelj je zgled s svojim vedenjem, s katerim kaže odnos do lastnega telesa (skrb za higieno, način oblačenja) in telesa drugih (stiki s sovoditelji). Voditelj je zgled v tem, kakšne odnose ima s sovoditelji: spoštovanje, (ne)opravljanje za hrbtom, podpora sovoditelja ipd. Kadar se med skavti odpre debata na to temo, jo je pametno izkoristiti. Z vprašanji pomagajmo skavtom, da povedo, kaj si mislijo o neki temi, kaj jih muči, kaj drugi pravijo o tem. Postavimo jim vprašanje, kaj se jim zdi prav, kako bi oni ravnali, kako bi ravnal nekdo drug. Pomagajmo jim, da na situacijo pogledajo z drugega zornega kota. Ne ustrašimo se pogovora o bolj kočljivih temah. Če so vprašanja izvidnikov zelo direktna, poskrbimo, da ostanejo v mejah spoštljivega pogovora. Poleg tega se vprašajmo, kje so naše meje, koliko svoje osebnosti želimo razkriti oz. koliko je sploh primerno. Ne gre za to, da nekaj skrivamo, ampak za to, da imamo pravico do intimnosti. Kadar gre za pogovor s posameznikom, počakajmo, da sam odpre to temo. Kadar pa zaznamo, da je problem na ravni čete, ga moramo odpreti načrtno in pred vsemi.

Najpomembnejša pa je vloga lepega in spoštljivega odnosa med sovoditelji, moškim in ženskim likom. Verjetno nima vsak izvidnik takega zgleда tudi doma. Morda ga dobi ravno pri skavtih in mu ostane v srcu tako dolgo, dokler ne bo sam na tem, da ustvari tak odnos.

Konkretno v četi

»Pomagajte dečkom spoznati, da je možato biti čist. Zaposlite jih z zdravimi dejavnostmi, saj jim boste tako najboljše pomagali, da se znebijo nespodobnih misli in nedostojnih navad.«

Pri skavtih dajemo – na načelni ravni – spolni vzgoji v širšem pomenu besedne zveze pomembno mesto. Krščanska vera nas usmerja v odgovoren odnos, poleg 10. skavtskega zakona pa v pozdravu izpostavljam tri vrline: odkritosrčnost, požrtvovalnost in čistost. S sovzgojo, tj. moškim in ženskim likom voditeljstva in skupnimi aktivnostmi, mladim skavtom prav z zgledom v največji meri kažemo naraven in primeren odnos med fantom in dekletom.

V praksi to pomeni, da ni nikakršne tolerance do kletvic, fantje in dekleta spijo v ločenih šotorih, v primeru prikazovanja pornografije reagiramo ostro, vsaj tako kot pri alkoholu.

Pomembno je tudi, da iz spolne vzgoje ne delamo velike znanosti. Osnovno je, da znamo pojasniti, kakšne so značilnosti njihovih spolov: fantom znamo razložiti, da na taboru ne smejo punce kar vreči v vodo, če tega noče; razumeti morajo, da one težje prehodijo dolgo pot s težkim nahrbtnikom kot fantje ... Puncam lahko pojasnimo, da se fantje kdaj nepremišljeno ali nerodno izrazijo in jih s tem ne mislijo osebno prizadeti ...

Na DV-IV se je v preteklih letih obrnila voditeljica, ki ni vedela, kako ukrepati pri izvidniku, ki je na potepu na taboru svojim IV na mobitelu prikazoval težke pornografske vsebine. Veliko članov voda se je s tem soočila prvič, mlajši občutljivi člani niso znali razumeti podob, kar v mladostnikih pusti negativne posledice. Ravno ta primer nazorno pokaže, da je pomembno prej razčistiti, kako v teh primerih ravnati. S kaznijo, primerljivo s to, kot bi ukrepali pri alkoholu, vse člane čete opozorimo na resnost ravnanja in negativnega odnosa do pornografije. Pogovor s člani voda (lahko tudi čete) lahko opremo na vrednote našega gibanja in pomen 10. skavtskega zakona. Bolj kot lahko vključimo naš življenjski zgled, bolj smo prepričljivi. Vsekakor pa morajo kasneje o tem biti obveščeni starši vključenih otrok, saj so ti odgovorni za njihovo vzgojo.

Voditelj ob 10. skavtskem zakonu

Dejstvo je, da vsi voditelji ob svojem zgledu in prepričanju ne moremo izpostavljati vrednot, katerih ne dosegajo. Hkrati pa naj bi izvidnike spodbujali k zdravemu načinu življenju, kar nas v tem letu usmerja tudi vzgojni namen. Velik problem med najstniki sta prekomerno pitje alkohola in kajenje, ki sta prisotna tudi med voditelji. Skavti smo del družbe in kot taki z enakimi težavami. Lovimo se pri vrednotah, vendar tega ne smemo sprejemati kot golo dejstvo. V obrambo svojemu ravnanju se komu zdijo nekatere temeljne vrednote našega Združenja zastarele ali pa težko uresničljive. A te vrednote so postavljene kot ideal, ki ni namenjen le izvidnikom, ampak tudi nam voditeljem. Glavni namen tega zapisa ob 10. skavtskem zakonu je torej ta, da v prvi vrsti sprožimo pogovor med sovoditelji ter tako preigramo »možne scenarije« na podlagi življenjskih izkušenj, ter se v drugi vrsti sami pri sebi zavemo odgovornosti, ki jo nosimo s svojim zgledom. In naredimo korak naprej ...

»Mnogi pa mislijo, da je dolžnost vsakega voditelja, da vsakemu od svojih skavtov razjasni to zadevo. To nikoli ni bil moj namen ... Moj namen je, da voditelje opozorim na te vsebine in od njih zahtevam, da se trudijo s svojim zgledom /.../ in da bodo njihovi skavti dobili razlago v pravem trenutku od prave osebe.«

Pomoč pri spoznavanju s tematiko

BiPi je svoj stvarni pogled črpal iz krščanskega pogleda na telo in spolnost. Mladostnik težko vzame prepovedi za svoje, če niso osmišljene. V zadnjih letih se vedno bolj poudarja pozitiven pogled krščanstva na to tematiko v t. i. teologiji telesa. Zagotavljamo, da boš pridobil nov pogled in lažje odgovoril na vprašanja tvojih izvidnikov.

- Jason Evert: **Teologija telesa za mlade** (priročnik za voditelje; založba Družina&Emanuel); zbrana vprašanja za pogovore na različne teme,
- zgodbe, molitve, svetopisemski odlomki, usmeritve h glasbi, filmom in knjigam.
- Jason Evert: **Teologija telesa zanjo in zanj** (namenjena najstnikom)
- Christopher West: **Teologija telesa za začetnike** (namenjena starejšim mladostnikom nad 20 let)
- Matthew Pinto: **Svobodni**

Teologija telesa za četo, še posebej v zadnjih letih čete, nikakor ni prezgodaj. Trenutno **Zavod iskreni.net** izvaja delavnice za birmance in pobirmance po župnijah. [O programih za mlade](#) ter na splošno o teologiji telesa pobrskaj po strani [iskreni.net](#) in straneh društva [SKAM](#).

